

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

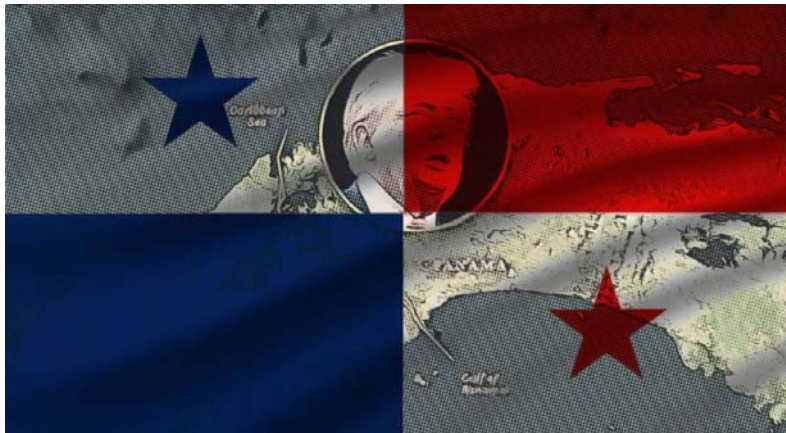
afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

برگردان: جنوب جهانی
فرستنده: عثمان حیدری
۰۸ جنوری ۲۰۲۵

کانال پانامه: از تئودور روزولت تا دونالد ترامپ

چه چیزی موجب شده است که رئیس‌جمهور منتخب، دونالد ترامپ، تهدید کند کانال پانامه را تصاحب خواهد کرد، گرینلند را خواهد خرید، و کانادا را به پنجاه و یکمین ایالت ایالات متحده تبدیل خواهد کرد؟ آیا او معتقد است که می‌تواند یک عصر جدید از سلطه امریکائی ایجاد کند، یا صرفاً در حال دنبال کردن مسیر پیشینیان امپریالیست خود، از هر دو حزب جمهوری‌خواه و دموکرات، است؟

در دوره اول ریاست‌جمهوری ترامپ، سیاست «اول امریکا» ظاهراً بر اساس انزوای ایالات متحده استوار بود. آیا درخواست اخیر او مبنی بر این که کانال پانامه «به‌طور کامل، سریع و بدون سؤال» به ایالات متحده بازگردانده شود، نشان‌دهنده جسارت او در دوره دوم برای پیگیری منافع امریکا در خارج از کشور به شکلی تهاجمی‌تر است؟ و چه چیزی موجب شده که او به دروغ ادعا کند سربازان چینی کانال را اشغال کرده‌اند؟ پاسخ رئیس‌جمهور پانامه، خوزه راثول مولینو، به ترامپ که گفت: «هر مترمربع از کانال پانامه و منطقه مجاور آن متعلق به پانامه است»، نشان می‌دهد که او تهدیدهای ترامپ را جدی گرفته است. و ما نیز باید این تهدیدها را جدی بگیریم.

در پانامه، ده‌ها معترض در مقابل سفارت امریکا گرد آمدند و شعار «ترامپ، حیوان، کانال را به حال خود رها کن» سر دادند و پلاکاردهائی در دست داشتند که روی آن نوشته بود: «دونالد ترامپ، دشمن اصلی پانامه». سائول مندز، رهبر یک اتحادیه کارگری ساختمانی در پانامه که این اعتراض را سازماندهی کرده بود، به خبرگزاری فرانسوی

AFP گفت: «پانامه یک سرزمین مستقل است و کانال اینجا متعلق به پانامه است. ... دونالد ترمپ و فریبکاری امپریالیستی او نمی‌توانند ادعای حتی یک سانتی‌متر از خاک پانامه را داشته باشد.» (منبع dw.com: ۲۵ دسامبر) نادیده گرفتن درخواست‌های ترمپ به‌عنوان امری بی‌بهره، تاریخ ایالات متحده و چگونگی تسلط واشنگتن بر کانال در وهله اول را نادیده می‌گیرد.

تاریخچه تسلط امریکا بر کانال پانامه

در سال ۱۹۰۳، رئیس‌جمهور ایالات متحده، تئودور روزولت، یک شورش را برای تصرف سرزمین‌هایی که تحت کنترل جمهوری کلمبیا بود، تأمین مالی کرد تا جمهوری پانامه ایجاد شود. جمهوری تازه‌تشکیل‌شده و ایالات متحده معاهده‌ای امضاء کردند که کنترل نوار زمینی به عرض ۱۰ مایل برای ساخت و بهره‌برداری از کانال را در ازای پرداخت پول به امریکا و اگذار کرد.

ایالات متحده برای بیش از ۶۰ سال منطقه کانال را مانند یک مستعمره اداره کرد. اما قیام‌های مردم پانامه در دهه‌های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰، همراه با شکست‌های نظامی امریکا در ویتنام، موجب شد رئیس‌جمهور وقت، جیمی کارتر، در سال ۱۹۷۷ توافقنامه‌ای امضاء کند که کنترل کانال را به پانامه بازگرداند.

این قانون که در سال ۱۹۹۹ کنترل کامل کانال را به پانامه و اگذار کرد، توسط دولت‌های بعدی امریکا رد شد، اما در دسامبر ۱۹۸۹، تحت ریاست‌جمهوری جورج اچ. دبلیو. بوش، ایالات متحده پانامه را بمباران و اشغال کرد و رئیس‌جمهور مانوئل نوریگا را سرنگون ساخت. واشنگتن ادعا کرد که این حمله برای تضمین «تمامیت معاهدات کانال پانامه» انجام شده است.

رقابت با پروژه کانال نیکاراگوئه

از زمانی که کنترل کانال در سال ۲۰۰۰ به پانامه و اگذار شد، پروژه‌های عظیم بین سال‌های ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۷ بشدت ظرفیت کانال را گسترش داد. با این حال، خشکسالی شدید اخیر در اطراف کانال که سطح آب را کاهش داده، عملکرد آن را مختل کرده است. این مشکلات موجب شد پانامه محدودیت‌هایی بر ترافیک کانال اعمال و تعرفه‌ها را افزایش دهد. تعداد کشتی‌هایی که می‌توانند از کانال استفاده کنند، از ۱۴،۰۸۰ در سال ۲۰۲۳ به ۹،۹۴۴ در سال ۲۰۲۴ کاهش یافت که افتی ۲۹ درصدی است (طبق اعلام اداره کانال پانامه)

ایالات متحده بزرگترین استفاده‌کننده کانال پانامه است و چین در جایگاه دوم قرار دارد. در نومبر، چین اعلام کرد که دولت این کشور با رئیس‌جمهور نیکاراگوئه، دانیل اورتگا، برای ساخت یک مسیر آبی جایگزین برای اتصال بحیره کارائیب به اقیانوس آرام در حال مذاکره است.

این تقابل چین ممکن است انگیزه پشت تهدید ترمپ برای تصاحب کانال و ادعاهای نادرست درباره حضور سربازان چینی در کانال پانامه باشد.

«اول امریکا»: همان امپریالیسم قدیمی امریکا

ترمپ همچنین در دوره نخست ریاست‌جمهوری خود بارها از ایده خرید گرینلند از دنمارک حمایت کرده بود. جمعیت بومی گرینلند بشدت مخالف چنین فروشی هستند. نخست‌وزیر گرینلند، موته آگده، بار دیگر اعلام کرده است که این جزیره «فروشی نیست».

اما ترامپ همچنان اصرار دارد. او هنگام اعلام نامزد پیشنهادی خود برای سفیر امریکا در دنمارک، در توثیقی گستاخانه نوشت: «برای امنیت ملی و آزادی در سراسر جهان، ایالات متحده امریکا معتقد است که مالکیت و کنترل گرینلند یک ضرورت مطلق است.» (منبع CNN ؛ ۲۲ دسمبر)

تهدیدات جدید ترامپ با شعار «اول امریکا» همچنین شامل ضربه‌ای به نخست‌وزیر کانادا، جاستین ترودو، بود. ترامپ با تهدید به افزایش تعرفه واردات کالاهای کانادائی به ایالات متحده، اظهار داشت که تبدیل شدن کانادا به پنجاه و یکمین ایالت امریکا «ایده‌ای عالی» است.

اگرچه وسوسه‌انگیز است که اظهارات ترامپ در رسانه‌های اجتماعی را نادیده بگیریم، اما در واقع او در حال ادامه مسیر پیشینیان خود است. رئیس‌جمهور جو بایدن با افزایش تهدیدات جنگ علیه روسیه و چین و حمایت کامل از تجاوز اسرائیل و گسترش ارضی در غرب آسیا، زمینه را برای گسترش نظامی ایالات متحده آماده کرده است.

برای جنبش ضد امپریالیستی حیاتی است که بفهمد ترامپ این تهدیدات را نه به‌عنوان یک فرد، بلکه به‌عنوان رهبر آینده بزرگترین قدرت سرمایه‌داری و نظامی جهان مطرح می‌کند، که به‌ویژه خطرناک است زیرا نظام اقتصادی او در وضعیت وخیمی قرار دارد.

[۰۷ جنوری ۲۰۲۵](#)